

Sophie Bogaert i Olivier Corpet, «Pròleg» a *Quaderns de guerra i altres textos*, de Marguerite Duras. Editorial Empúries, 2008. [Traducció: Anna Casassas]

Una obra sense serrells: res del que escriu Marguerite Duras queda abandonat. Personatges, llocs, motius, circulen d'un text a l'altre i es repeteixen com un eco; els retalls abandonats d'un manuscrit es recuperen al següent i s'integren en una nova composició. En poques paraules, tot l'arxiu ha passat a l'obra. I quan els «papers» de Marguerite Duras arriben a l'IMEC, el 1995, produeixen el mateix efecte en tots aquells que els descobreixen i s'encarreguen de classificar-los. Els manuscrits de cada obra, per diferents que de vegades puguin ser pel que fa a l'aspecte, no semblen, com passa sovint, una acumulació de peces distintes, sinó un conjunt on tot s'aguanta, com si tot fos escrit d'un mateix raig.

Entre la riquesa d'aquest arxiu, destaquen, d'entrada, els *Quaderns de guerra*. Aquestes quatre llibretes (que formen part de les peces més antigues) estaven guardades en un sobre en el qual la mateixa Marguerite Duras les havia reunit amb aquesta apel·lació, que aquí hem decidit mantenir com a títol. De fet, constitueixen un conjunt homogeni: la unitat material que establí Marguerite Duras s'explica per la seva coherència cronològica i també temàtica, atès que van ser redactades durant la guerra o just després, entre els anys 1943 i 1949, i que, en diverses proporcions, totes evoquen aquesta època crucial de la vida de l'escriptora. [...]

Aquests textos són preciosos des d'un punt de vista literari. Perquè si bé una gran part dels quaderns són esbossos reutilitzats més tard, no són ni simples apunts ni croquis imperfectes: és colpidor constatar fins a quin punt, per exemple, el treball de Marguerite Duras per establir el text de *La douleur* és un treball per donar forma que no atempta contra la linealitat del primer raig ni contra l'espontaneïtat viva, de vegades brutal, que dona tota la força al relat.¹ Així, als quaderns hi trobem una frescor i un ritme que recorden, de manera

¹ Marguerite Duras evoca especialment el seu treball de reescriptura a l'entrevista amb Marianne Alphant: «El text del llibre no ha estat treballat, el vaig llançar sobre el paper per escriure'l més tard. Però després no el vaig escriure. La feina principal de cara a la publicació va ser suprimir, per exemple, el que tingués relació amb la religió, amb Déu». *Libération*, 17 d'abril de 1985.

torbadora, els dels escrits més tardans de l'autora. Això sens dubte explica la incredulitat que alguns van manifestar quan va aparèixer *La douleur* pel que fa a l'existència real d'aquests «quaderns dels armaris blaus», cosa que va ferir profundament Marguerite Duras.²

Cal afegir a aquesta sorprenent modernitat estilística l'entrellaçament declarat d'autobiografia i ficció, característica de l'últim estil de Duras. Mentre les novel·les que publica durant les dècades 1940 i 1950 són d'una factura força clàssica, amb una predilecció manifesta per la ficció, els *Quaderns de guerra* revelen una sensibilitat que copsa immediatament allò més íntim a través d'un prisma literari. Aquest encavallament de real i imaginari culmina amb *L'amant*, i sens dubte no és casual que la novel·la que per a Marguerite Duras va representar el reconeixement d'un públic més ampli també barregi, igual que aquests quaderns, l'evocació de la infantesa amb la de la guerra. Hi anuncia explícitament l'estreta relació entre aquests dos períodes: «Veig la guerra amb els mateixos colors que la meva infantesa».³ [...] Als ulls de Marguerite Duras, doncs el temps de la infantesa i el de la guerra tenen en comú que imposen l'experiència de la submissió, i empenyen a una revolta que adopta l'escriptura com a instrument. Així podem entendre que l'evocació del passat, tant en aquests textos com a la resta de l'obra, no estigui mai guiada per la fascinació complaent que impregna determinats estils autobiogràfics. El passat, lluny de qualsevol nostàlgia, s'arrela, al contrari, en el present més actual, i fa de la infantesa de l'escriptora «un temps inesgotable, inaudit, que [li] sembla que no podrà mesurar mai».

² Tal com va confessar, especialment, a Luce Perrot a l'entrevista «Au-delà des pages», feta per a TF1 el 1988.

³ *L'amant*, París, Éditions de Minuit, 1984, pàg. 78.